

FEDEZZÜK FEL EGYÜTT A BALATON TITKAIT!

Balatoni halászat

Kedves Fiatal Barátom!

Én a balatoni halak királyaként sok, a Balatonhoz kapcsolódó érdekességet gyűjtöttem egybe ebbe a foglalkoztató lapba. Az érdekességek feladatok formájában jelennek meg. A feladatok előtt elhelyezett halacskák száma a feladatok nehézségére utal.

**Kellemes időtöltést,
jó szórakozást kívánok!**

„Balatoni halászegény vagyok én...”
Bizonyára sokaknak kellemesen hangzik a dal, de nem nekem!

Én a halak királya vagyok, a legnagyobb, engem soha nem tudnak kifogni!!! Mivel azonban sokat tapasztalt hal vagyok, Neked elárulom, milyen furfangos módszerekkel próbálnak hálóba csalni minket, halakat.

1. Nézd meg a kiállítás 7. termében, hogy kb. 100-150 éve milyen eszközöket használtak a halászok! Milyen anyagból készültek ezek?

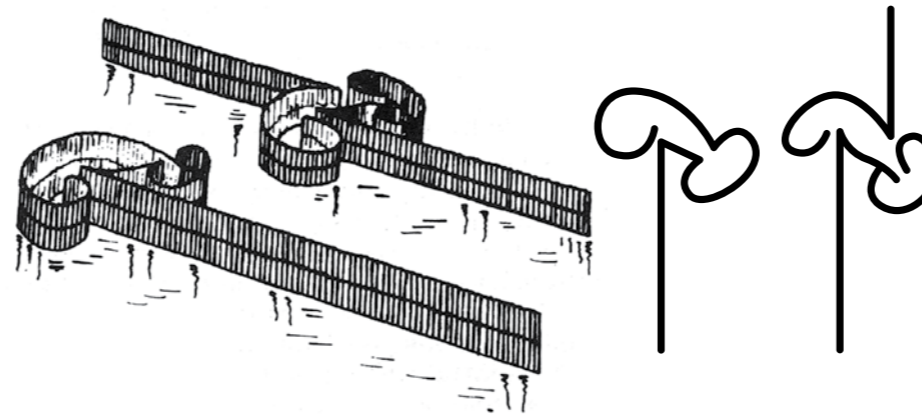
2. Honnan szerezhette az ember ezeket az anyagokat?

3. A halászok szakmai érdekvédelmi szervezetekbe, céhekbe tömörültek. A kiállítás halászati terme középső vitrinjében levő tárgyakat a halászcéh használta. Mi a közös e tárgyakban? Mi utal arra, hogy a halászcéh tulajdonában voltak?

4. Hallottál-e a vizek, tengerek védőistenéről, Neptunról? A római időkben sok olyan sírkő, oltárkö maradt fenn, amin a Neptunus felirat vagy ábrázolás látható. Az alábbi rajzon is Neptun látható, de hiányzik valami a kezéből. Kérlek, egészítsd ki!

5. Figyeld meg a kisszerszamos halászat eszközeit! Ezekbe a hal könnyen bejuthatott, de ki már nem talált a bonyolult útvesztőkből. Mit gondolsz, miért? Az alábbi ábrán próbáld meg Te is kijutni a vejsze labirintusából! Jelezd nyíllal, honnan tud beúszni a hal!

Képzeld el, hogy régen a halászok sokszor hetekig nem mentek haza, a víz közelében töltötték napjaikat, és az úgynevezett nádputriban laktak – a kiállításban is láthatod. Ezek az emberek úgy ismerték a természetet, mint a tenyerüket, viszont úszni nem tudtak!

Ez a kép kedves rokonomról, a csukáról készült, amint a balatoni halak akváriumában úszik.

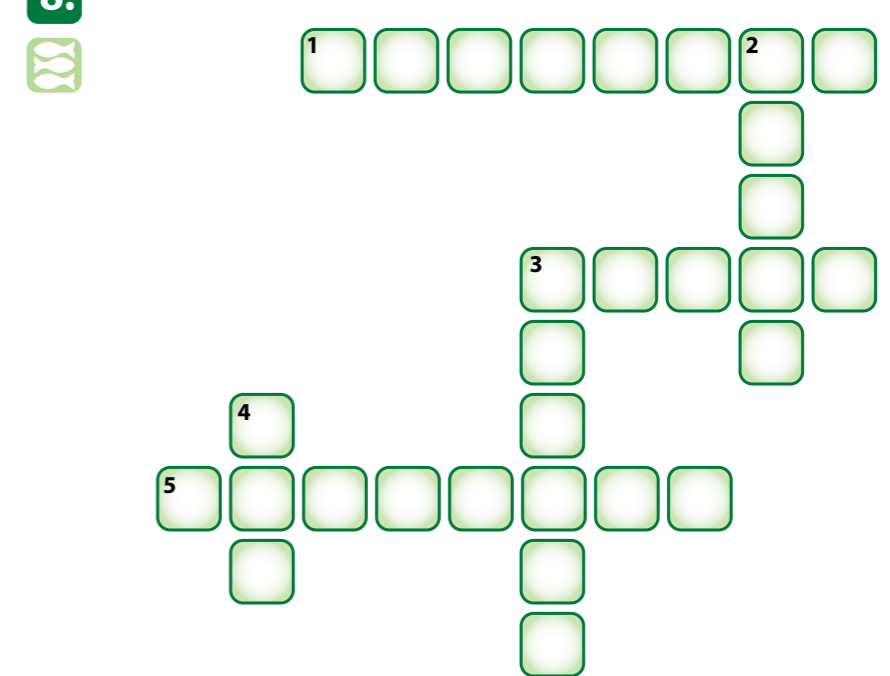
6. Felsorolom néhány rokonom nevét. Húzd alá a növényevőt! A balatoni halak akváriuma segít!

küsz, csuka, naphal, lesóharcsa, süllő, ezüstkárász, vörösszárnyú keszeg

7. A halászok nagyon érdekes emberek lehettek. Rengeteg furcsa, sőt ismeretlen nevű eszközt használtak! A Te családjában van halász? Segítenél az alábbi szavakat összepárosítani jelentésükkel?

1. Gyalogszék	jelzi, hogy hol a háló a vízben
2. Szolgafa	a hal tárolására szolgáló eszköz
3. Haltartó kas	a bográcsot akasztották rá
4. Cibék	háromlábú szék
5. Csáklya	a háló kihúzását teszi egyenletessé
6. Buffogatató	a halakat ezzel üzték
7. Béce vagy börcfa	ennek segítségével húzták a hálót
8. Póta	a hálókötés eszköze
9. Hálóór	a jégtömbök kiemelésére szolgált

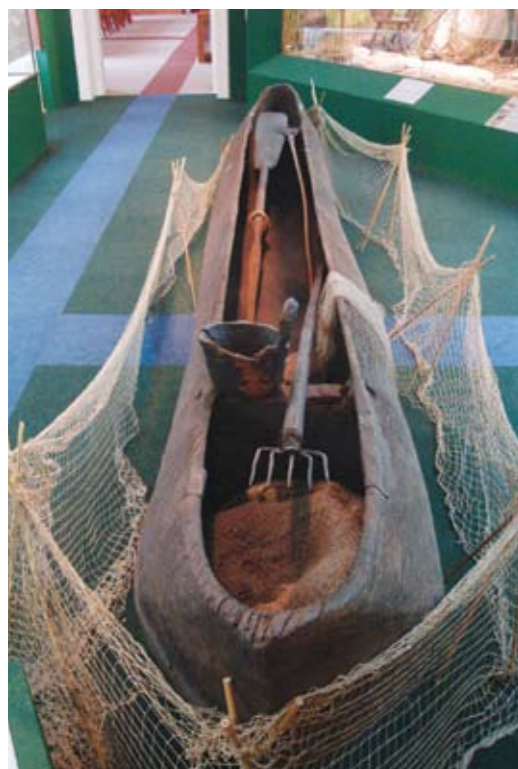
8. Imádom a fejtörőket, most itt van egy rövidke.

FÜGGŐLEGES: 2. A rákászat eszköze 3. A rekesztő halászat eszköze (nádból, vesszőből) 4. Egykor érdekvédelmi szervezet volt

VÍZSZINTES: 1. A halászok kunyhója 3. A kisszerszamos halászat egyik eszköze 5. A háló szárítására szolgáló eszköz

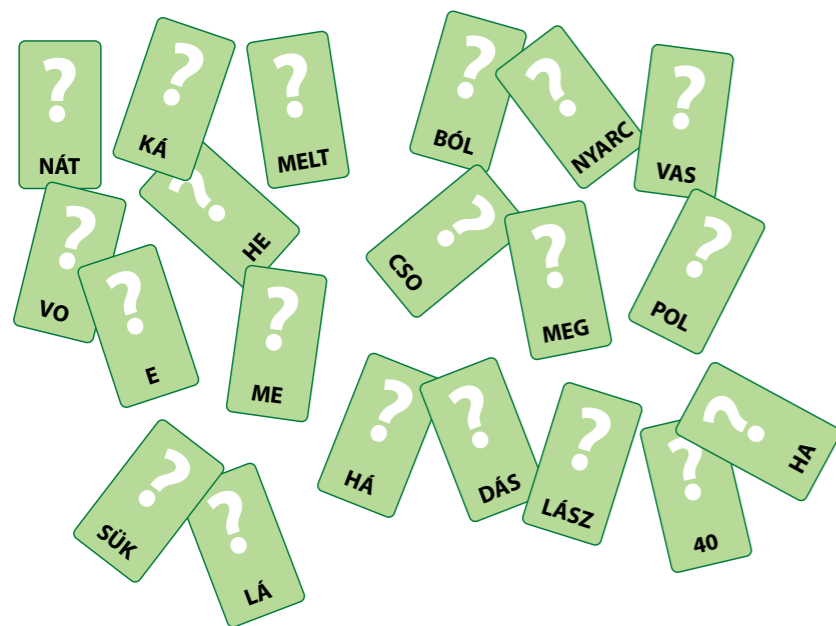
9. **Minek nevezték azt a hajót, amivel még 100 évvel ezelőtt a halászok ki-jártak a Balatonra halászni?**

Képzeld, nemcsak nyáron, hanem télen is halásztak, ami nem volt veszélytelen. Egy ilyen tragédiához és csodás megmeneküléshez kapcsolható a Szt. Mihály-kápolna története is, a 40 halász legendája. A történethez kapcsolódik a következő dominós feladat is.

10. **Szeretsz dominózni? Az elemekből egy értelmes mondatot állíthatsz össze, csak a szótagokra figyelj. Néhány dominó szétszóródott a lap más területeire. Kérj másokat is, hogy segítsenek összegyűjteni!**

TÚRÁZZ!

Keszthelyt észak felől elhagyva a Balatoni Brin-gakörúton kb. 10 km-re érhető el Vonyarcvas-hegy. A kerékpárút a Szt. Mihály-domb alatt halad el. A dombról csodás panoráma nyílik a Keszthelyi-öbölre.

HALLOTTAD-E?

A Balatonban eddig 57 halfaj jelenlétét írták le. Ezek közül csak 10-15 faj az, ami a halászatok során rendszeresen hálóba akad. Sajnos egyes halfajok egyedei évek óta nem kerültek sem horogra, sem hálóba (20 fajt jelölnek úgy, hogy ritka, vagy már el is tűnt tavunkból), és egyre több azon fajok száma, amelyek nem őshonosak a tóban (14 faj).

11. **Kedves Barátom! Tudod, nagyon szerettem hallgatni a halászok énekét, de sajnos már több éve annak, hogy nem hallok halász dalokat. Mostanában gyakran eszembe jut egy dal, de nem emlékszem minden szavára. Segítenél a hiányzó szavakat a megfelelő helyre tenni? A kiállítás segít, csak figyelj! A dalból hiányzó szavakat írd a sorokban lévő üres helyre.**

_____ halászlegény vagyok én,

_____, kiskunyhóba' lakok én.

Jöjj be hozzám _____ pihenni,

Van jó anyám, ki gondodat viseli.

Lemegyek a Balatonra halászni,

Ha nagy _____ szél rám találna támadni.

A hullámok elnyelik a sajkámat,

Fonyód alá kidobja a _____.

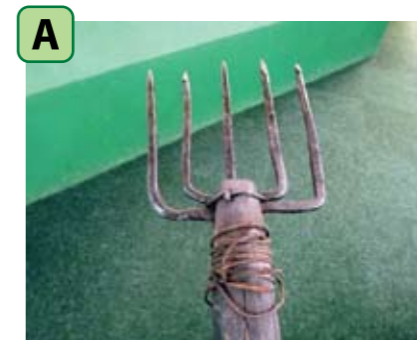
Hiányzó szavak:

babámnak, főn, kisangyalom, partódalba', balatoni

12. **Összegyűjtöttem néhány kiállítási tárgy képét, de elfelejtettem, melyik tárgynak mi a neve. A kép betűjelét írd a megfelelő név mellé!**

_____ csáklya _____ rákháló _____ vesszővarsza _____ céhkorsó _____ szigony

Kedves Ifjú Barátom!

Köszönöm, hogy segítettél ismereteim felfrissítésében, remélem, te is sok érdekes dolgot tanultál! Amennyiben észrevételed van a felfedezőlappal kapcsolatban, kérlek, írd nekem! További kellemes időtöltést, találkozunk egy másik felfedezőlapban!

harcsakiraly@balatonimuzeum.hu

A lapot összeállította és a fotókat készítette: Németh Péter múzeumpedagógus

Nyomdai előkészítés: Almamag Kreatív Műhely

Rajzokat készítették: Schefferné Hamvas Ildikó pedagógus vezetésével

a Ranolder János Római Katolikus Általános Iskola rajzsakkörös diákjai

A lap összeállításában közreműködött: Haász Gabriella történész muzeológus

2012

www.balatonimuzeum.hu

Támogató:

Nemzeti
Kulturális
Alap